

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 155/2025-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] Maďarská republika, zastúpeného JUDr. Tomášom Tauberom, Stará cesta 6, Spišská Nová Ves, proti postupu Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/92/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/92/2019 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.
3. Náhradu trov konania pred ústavným súdom sťažovateľovi **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 155/2025-23 z 11. marca 2025 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/92/2019 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Vo zvyšnej časti, ktorou

sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 1 ústavy a čl. 5 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru, ústavnú sťažnosť odmietol pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde]. Žiadal tiež priznať primerané finančné zadostučinenie 10 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu v poradí šiestej sťažovateľovej ústavnej sťažnosti a ostatného spisového materiálu vrátane vlastnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že proti sťažovateľovi ako obžalovanému je na okresnom súde vedené trestné konanie pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona (účinného do 6. augusta 2024, pozn.), v ktorom okresný súd nariadil prvé hlavné pojednávanie 21. novembra 2024, teda až po piatich rokoch od podania obžaloby. Sťažovateľ zdôrazňuje, že nečinnosťou okresného súdu v napadnutom konaní s absenciou meritórneho rozhodnutia je nepretržite v stave právnej neistoty. Sťažovateľ (toho času vo výkone trestu v Maďarskej republike, pozn.) uvádza, že súhlasil s vykonaním výsluchu formou videokonferencie za dodržania jeho základných práv a slobôd, čím je preukázaná ochota jeho spolupráce. Zdôrazňuje, že v napadnutom konaní nie je prejednávaná právne zložitá vec, nejde o závažnú trestnú činnosť, ktorá by vyžadovala rozsiahle dokazovanie. Keďže proti sťažovateľovi sú vedené viaceré trestné konania (vedené na iných súdoch, pozn.), nečinnosťou okresného súdu dochádza k tomu, že sťažovateľ sa „nezbavuje“ priebežne jednotlivých konaní ich ukončením, ale nerozhodnutie veci mu komplikuje vykonanie úkonov v iných trestných veciach (uvedené tvrdenie bližšie nešpecifikuje). Tvrdí, že v priebehu napadnutého konania aktívne využíval svoje procesné práva, nemožno však hovoriť o obštrukčnom správaní, v období od 16. novembra 2017 do 16. novembra 2018 a od 11. augusta 2020 do mája 2023 bol vo výkone trestu, a teda bol orgánom činným v trestnom konaní a súdu plne k dispozícii na účel realizácie úkonov. Podľa sťažovateľa zo strany okresného súdu však k relevantnému postupu nedošlo.

2.1. Sťažovateľ tiež namietá porušenie svojho práva na obhajobu, ku ktorému došlo tým, že hoci bol od 9. februára 2024 väzobne stíhaný, až do momentu podania tejto ústavnej sťažnosti mu nebol ustanovený obhajca aj napriek tomu, že sú splnené podmienky povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Tvrdí, že proti nemu vedené trestné konanie bez ustanoveného obhajcu spôsobilo, že sa nemohol obhájiť tak, ako by k tomu došlo, keby nebol väzobne stíhaný, čím získal neoprávnenú nevýhodu v trestnom konaní, pričom dané má nepochybne vplyv na zásadu kontradiktórnosti konania.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

3. Okresný súd vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr/67/2025 zo 6. februára 2025, o ktoré ho požiadal ústavný súd ešte vo fáze predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti (§ 56 ods. 6 veta za bodkočiarkou zákona o ústavnom súde), pripájajúc chronologický prehľad procesných úkonov realizovaných v napadnutom konaní, uviedol, že toto sa začalo podaním obžaloby 3. júla 2019 a dosiaľ nie je právoplatne skončené. Tvrdenie sťažovateľa o tom, že okresný súd nariadil prvé hlavné pojednávanie až 22. novembra 2024, nie je pravdivé. Prvé hlavné pojednávanie nariadené na 26. január 2022 bolo odročené na žiadosť sťažovateľa (č. l. 241), pojednávanie nariadené na 2. marec 2022 bolo odročené s tým, že nebude môcť byť realizovaná eskorta sťažovateľa, lebo má v tom čase eskortu na Okresnom súde Košice II (č. l. 253 a 254). Ďalej boli odročené pojednávania nariadené na 7. jún 2023, keďže nebol zaslaný súhlas vydávajúceho orgánu

z Maďarska, z rovnakého dôvodu bolo odročené pojednávanie určené na 27. september 2023 (č. l. 346). Dodatočný súhlas bol súdu doručený až v apríli 2024. Hlavné pojednávanie nariadené na 18. september 2024 bolo odročené, sťažovateľ neprevzal predvolanie z kontaktnej adresy (fikcia doručenia, č. l. 468). Hlavné pojednávanie, ktoré sa malo uskutočniť 10. januára 2025, muselo byť odročené z osobných dôvodov na strane zákonnej sudkyne, aktuálne je určený termín pojednávania na 4. apríl 2025, ktoré by sa malo uskutočniť formou videokonferencie (č. l. 505).

3.1. Skutková stránka konania je zložitejšia, pretože konanie závisí od výsledku iných trestných konaní, ktoré boli/sú vedené proti sťažovateľovi na viacerých súdoch v Slovenskej republike a tiež na súdoch v Maďarsku (aktuálne podľa vyjadrenia sťažovateľa by mal byť vo väzbe v Maďarsku), pričom nebolo možné k dnešnému dňu pripojiť všetky relevantné trestné spisy, v ktorých je vedené konanie proti sťažovateľovi, keďže nie sú právoplatne skončené alebo sú pripojené na inom súde k inému trestnému konaniu vedenému proti sťažovateľovi. V napadnutom konaní je nevyhnutné mať pripojené trestné spisy, v ktorých je sťažovateľ obžalovaný, a to či už právoplatne skončené, alebo aj spisy, ktoré ešte nie sú právoplatne skončené, pretože v prípade dokázania viny by mohlo prichádzať do úvahy uloženie súhrnného alebo úhrnného trestu, čo ale nie je možné bez znalosti jeho iných trestných konaní. V konaní bolo nevyhnutné žiadať súhlas vydávajúceho orgánu z Maďarska, pretože sťažovateľ trval na zásade špeciality. Išlo o dlhšie časové obdobie, ktoré ako objektívna prekážka malo tiež vplyv na dĺžku trvania konania. Sťažovateľ pravidelne nepreberal poštové zásielky na adrese, ktorú oznámil ako adresu kontaktnú, čím spôsobil prieťahy v konaní. Výšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia 10 000 eur žiadnym spôsobom neodôvodnil.

3.2. K námietke sťažovateľa o porušení jeho práva na obhajobu s tým, že mu nebol v konaní ustanovený obhajca okresný súd uviedol, že opatrením z roku 2020 bol sťažovateľovi ustanovený obhajca, s ktorým je na okresnom súde konané dosiaľ, opatrenie bolo sťažovateľovi doručené 28. októbra 2021 (č. l. 232).

3.3. K obsahu ústavnej sťažnosti sa vyjadrila aj aktuálna zákonná sudkyňa, ktorej bola vec sťažovateľa 1. februára 2023 a ktorá po jej naštudovaní uložila kancelárii pokyny na ďalší postup. Z predloženej chronológie je zrejmé, že zákonná sudkyňa od pridelenia veci konala plynulo, efektívne, v súlade so zásadou hospodárnosti konania, s tým, že konajúci súd postupoval tak, aby mohol vo veci konať, čo vyplýva nielen zo žiadosti o poskytnutie dodatočného súhlasu na trestné stíhanie obžalovaného, ale aj snahou súdu zistiť naplnenie podmienok na konanie vo veci podľa § 31 ods. 2 písm. a) zákona o Európskom zatýkacom rozkaze, ako aj opakovanými žiadosťami o zapožičanie spisového materiálu iných okresných súdov na účel posúdenia možnosti ukladania spoločného, resp. súhrnného trestu alebo nutnosti postúpiť vec senátu. Súd od podania obžaloby postupoval aktívne, v súčinnosti s procesnými stranami, pričom procesné úkony vykonával v primeraných a objektívne možných lehotách v súlade s procesnými predpismi.

3.4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza výrazne skreslené tvrdenia, keďže súd od podania obžaloby realizoval množstvo úkonov smerujúcich k rozhodnutiu vo veci. Obžaloba bola obžalovanému opakovane doručovaná, no z dôvodu neprevzatia zásielky v odbernej lehote sa písomnosť vrátila súdu 23. augusta 2019 a 9. septembra 2020 ako neprevzatá v odbernej lehote (doručenie vykázané 23. mája 2023, č. l. 304). Klamlivé je aj tvrdenie sťažovateľa o tom, že mu nebol v napadnutom konaní ustanovený obhajca (k tomu pozri bod 4.2.). Zákonná sudkyňa tiež poukázala na to, že advokát sťažovateľa, ktorý ho zastupuje v konaní pred ústavným súdom, sa pred podaním ústavnej sťažnosti žiadnym spôsobom neoboznámil so spisovým materiálom tunajšieho

súdu, preto vyvstáva otázka, ako mohol bez preštudovania spisového materiálu získať relevantné informácie, ktoré ako fakty prezentoval v podanej sťažnosti, hoci tieto sú v rozpore s objektívnou skutočnosťou.

3.5. Okresný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie v písomnom vyjadrení č. k. Spr/67/2025-37 z 18. marca 2025 zotrval na svojom pôvodnom vyjadrení v celom rozsahu a tiež doplnil, že na 4. apríl 2025 je stanovený termín hlavného pojednávania, ktoré by sa malo uskutočniť aj cez telemost vzhľadom na okolnosti na strane sťažovateľa (výkon trestu odňatia slobody, pozn.).

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

4. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a obsahu spisového materiálu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

5. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov uplatneného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 123/2022).

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. V trestných veciach k nastoleniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu o vine, resp. nevine obžalovaného a na tento výrok nadväzujúcimi ďalšími výrokmi nastoľujúcimi práva a povinnosti (IV. ÚS 536/2021, IV. ÚS 358/2022, IV. ÚS 103/2023). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania sporovej strany a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Ústavný súd (obdobne ako ESLP) prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (rozsudok ESLP z 20. 6. 2019 vo veci Chiarello proti Nemecku, sťažnosť č. 497/17, bod 45). Primeranosť času potrebného na rozhodnutie trestnej veci v dôsledku mimoriadne citeľného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, sa musí posudzovať prísnejšie (II. ÚS 32/03, pozri aj rozsudok ESLP z 25. 6. 1987 vo veci Bagetta proti Taliansku).

7. V trestných veciach je cieľom čl. 6 ods. 1 dohovoru zabezpečiť to, aby obvinená osoba nebola príliš dlho obvinená a aby sa o tomto obvinení rozhodlo (Wemhoff proti Nemecku z 27. 6. 1968, sťažnosť č. 2122/64, bod 18). Toto právo je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Podmieňuje priamo spravodlivý charakter konania tým, že zabraňuje strate dôkazov alebo oslabeniu ich dôkaznej hodnoty. Bráni tiež tomu, aby obvinený bol príliš dlho vystavený zásahom do svojich práv a slobôd a neistote o svojom osude (Wemhoff proti Nemecku z 27. 6. 1968). Posudzované obdobie začína v zásade vtedy, keď je osoba obvinená (Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968, sťažnosť č. 1936/63, bod 18), ale, zohľadňujúc okolnosti prípadu, môže začať aj skôr, napr. zadržaním (už citovaný Wemhoff, bod 19), a končí oslobodením alebo odsúdením (už citovaný Wemhoff, bod 18). Osobitne z dôvodu predmetu trestného konania,

ktorým je rozhodovanie o trestnoprávnej zodpovednosti sťažovateľa, sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citeľného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (Bagetta proti Taliansku z 25. 6. 1987). Plynutím času sa strácajú pamäťové stopy svedkov, dôkazy strácajú na sile, čo nepochybne ohrozuje bezprostrednosť konania, ako aj schopnosť súdu zistiť skutkový stav v miere nevyhnutnej pre spravodlivé rozhodnutie (porov. III. ÚS 150/2022). Na druhej strane čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby sa v konaní nielen postupovalo rýchlo, ale zároveň ustanovuje aj všeobecnejšiu zásadu riadneho výkonu spravodlivosti. Medzi týmito požiadavkami je potrebné nájsť spravodlivú rovnováhu (Boddaert proti Belgicku z 22. 9. 1992, sťažnosť č. 12919/87, bod 39).

8. Prieťahy v konaní či nečinnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jedno či viacrázový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou zaručeným právam (slobodám), ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje významné ohrozenie právne existujúceho stavu, pričom taký útok sám osebe nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov alebo ich riadneho postupu. Z uvedenej fakticity musí preto následne vyplývať, že dôsledkom popísaného zásahu orgánu verejnej moci (jeho pasivity) nemožno čeliť inak než ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezom ústavného súdu.

9. Pokiaľ ide o zložitosť prípadu, tá môže vyplývať z rozsahu obvinení, množstva osôb zapojených do konania (napr. počet obvinených, svedkov) alebo tiež z medzinárodného aspektu prípadu (Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968, bod 20). Zložitosť prípadu môže taktiež vyplývať z trestnej činnosti tzv. „bielych golierov“, teda podvodov zahŕňajúcich viacero spoločností a komplexné transakcie, ktorých cieľom je vyhnúť sa kontrole vyšetrovacích orgánov a ktoré si vyžadujú značné účtovné a finančné odborné znalosti (C. P. a ďalší proti Francúzsku z 1. 8. 2000, sťažnosť č. 36009/97, bod 30).

10. Predmetom napadnutého konania je vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti sťažovateľa pre stíhanú trestnú činnosť, ktorá je právne kvalifikovaná ako prečin podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona, čo predstavuje štandardný predmet trestnoprávnej agendy súdov. Z hľadiska právneho posúdenia stíhanej trestnej činnosti nie je predmetné konanie náročné, je však prítomná zvýšená faktická náročnosť veci vyplývajúca z toho, že proti sťažovateľovi sú vedené viaceré trestné konania na rôznych súdoch (aj mimo územia Slovenskej republiky), ktorých výsledok má vplyv na rozhodnutie v napadnutom konaní (k tomu bližšie bod 3.1. odôvodnenia tohto nálezu) vo vzťahu k uloženiu trestu. Ďalšou okolnosťou zvyšujúcou faktickú zložitosť veci a sťažujúcou plynulý postup okresného súdu je prítomnosť medzinárodného prvku v konaní. Okresný súd 26. apríla 2023 vypracoval žiadosť o dodatočný súhlas s trestným stíhaním podľa § 32 ods. 1 zákona o európskom zatýkacom rozkaze a do konania bol pribratý prekladateľ. Opakovane dopytoval vykonávací justičný orgán pre udelenie súhlasu s trestným stíhaním obžalovaného (z dôvodu absencie súhlasu vydávajúceho orgánu Maďarskej republiky boli odročené dve hlavné pojednávania nariadené na 7. jún 2023 a na 27. september 2023, pozn.). Rozhodnutie Hlavného súdu v Budapešti o dodatočnom súhlase s trestným stíhaním obžalovaného bol okresnému súdu doručený až 11. apríla 2024.

11. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa, čl. 6 ods. 1 dohovoru nevyžaduje, aby tento aktívne spolupracoval so súdnymi orgánmi. Taktiež sťažovateľovi nemožno vyčítať skutočnosť, že využíva jemu dostupné opravné prostriedky podľa vnútroštátneho práva (Erkner a Hofauer proti Rakúsku z 23. 4. 1987). Od sťažovateľa sa vyžaduje iba to, aby preukázal riadnu starostlivosť pri vykonávaní procesných krokov, ktoré sa ho týkajú, a aby nepristupoval k využívaniu zdržovacej procesnej taktiky a využil možnosti priznané vnútroštátnym právnym poriadkom na skrátenie konania (Unión Alimentaria Sanders S.A. proti Španielsku zo 7. 7. 1989). Taktiež ESLP zohľadňuje úmysel sťažovateľa predlžovať konanie, keď táto skutočnosť jasne vyplýva zo súdneho spisu (I. A. proti Francúzsku z 23. 9. 1998, sťažnosť č. 28213/95, bod 121).

12. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ svojím správaním výrazným spôsobom ovplyvnil plynulosť trestného konania. Opakovane nepreberal doručované písomnosti na ním uvedenej adrese. Z dôvodov na strane sťažovateľa bolo nutné zrušiť termíny viacerých hlavných pojednávaní (26. januára 2022, 2. marca 2022 pre kolíziu pojednávaní v iných trestných veciach sťažovateľa a 27. septembra 2023, 18. septembra 2024 z dôvodu, že sťažovateľ predvolanie neprevzal). Okresný súd opakovane (4. decembra 2023 a 8. marca 2024) žiadal o súčinnosť obhajcu, príbuzných sťažovateľa, ako aj Policajný zbor, čo sa týka poskytnutia aktuálnej adresy, na ktorej sa sťažovateľ nachádza, alebo jeho pobyt mimo územia Slovenskej republiky (obhajca túto informáciu nevedel poskytnúť).

13. Ústavný súd napokon posúdil postup okresného súdu, ktorému bola podaná obžaloba vo veci sťažovateľa 3. júla 2019, čo znamená, že konanie na okresnom súde dosiaľ trvá takmer 6 rokov. Okresný súd 4. júla 2020 vo veci sťažovateľa vydal trestný rozkaz, ktorým ho uznal za vinného skutkovo aj právne v zmysle podanej obžaloby z prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona a uložil nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 16 mesiacov a na výkon trestu odňatia slobody obvineného zaradil do ústavu so stredným stupňom stráženia. Trestný rozkaz spolu s obžalobou bol obvinenému doručený fikciou 24. augusta 2020.

13.1. Sťažovateľ od 11. augusta 2020 do 29. septembra 2023 vykonával trest v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Ilave, z uvedeného dôvodu mu bol v napadnutom konaní ustanovený obhajca (opatrenie bolo sťažovateľovi doručené 28. októbra 2021, pozn.), ktorý podal proti trestnému rozkazu z 24. júla 2020 odpor, na čo bol zákonným sudcom stanovený termín hlavného pojednávania na 26. január 2022. Následne bol postup okresného súdu ovplyvnený opakovanou nemožnosťou vykonať hlavné pojednávanie (k tomu bližšie bod 3 a 10 odôvodnenia tohto nálezu). Okresný súd napokon uskutočnil prvé hlavné pojednávanie 18. septembra 2024, na ktorom došlo k prednesu obžaloby a výsluchu poškodeného a ktoré bolo odročené na 10. január 2025. Sťažovateľ podaním doručeným okresnému súdu 18. novembra 2024 žiadal odstrániť prierahy v konaní, poukázal na porušenie jeho práv. Z uvedeného podania okresný súd zistil, že sťažovateľ sa aktuálne nachádza v ústave na výkon trestu v Maďarskej republike, na pokyn zákonnej sudkyne bol 25. novembra 2024 vyzvaný na vyjadrenie súhlasu s konaním hlavného pojednávania formou videokonferencie. Na urgenciu okresného súdu z 12. decembra 2024 sťažovateľ reagoval podaním z 3. januára 2025, v ktorom vyslovil súhlas s konaním hlavného pojednávania formou videokonferencie. Hlavné pojednávanie určené na 10. január 2025 bolo zrušené z osobných dôvodov na strane zákonnej sudkyne a nový termín bol určený na 4. apríl 2025.

14. Vyhodnotením priebehu napadnutého konania ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v rámci svojich možností postupoval vo veci sťažovateľa plynule, jeho postup bol negatívne

ovplyvnený objektívnymi okolnosťami (nemožnosť pripojenia súdnych spisov v iných trestných veciach sťažovateľa a opakovaná zmena zákonného sudcu 1. júna 2021 a 1. júla 2022), ale aj vedome obštrukčným správaním sťažovateľa.

15. Ústavný súd považuje celkovú dĺžku trestného konania s vykonaním jediného hlavného pojednávania (18. septembra 2024) z ústavnoprávneho hľadiska za neprimeranú. Okresný súd za nosný ospravedlňujúci dôvod považoval neúspešné vyžiadanie trestných spisov sťažovateľa vedených na iných trestných súdoch (súdny spis Okresného súdu Trnava sp. zn. 3T/56/2017 a Okresného súdu Galanta sp. zn. 1T/46/2016). Aj napriek opakovaným dopytom zo strany okresného súdu sa nepodarilo zabezpečiť súvisiace trestné spisy sťažovateľa, čo považuje okresný súd za objektívny procesný dôvod, na základe ktorého nemôže vo veci právoplatne rozhodnúť. Ústavný súd okresnému súdu uznal, že nemohol vykonávať úkony smerujúce k rozhodnutiu vo veci samej (najmä nariadenie hlavného pojednávania), a to z dôvodu, že vyčkával na právoplatné meritórne rozhodnutia v už spomínaných trestných veciach (porov. III. ÚS 476/2023), avšak neefektívna justičná spolupráca v trestných veciach v trvaní takmer piatich rokov nemôže byť na ťarchu sťažovateľa. Ako objektívnu okolnosť brániacu riadnemu prejednaniu veci vyhodnotil aj potrebu získania dodatočného súhlasu s trestným stíhaním sťažovateľa rozhodnutím súdu v Maďarskej republike (k tomu bližšie bod 10 odôvodnenia tohto nálezu), čo predstavovalo zdržanie v riadnom postupe konajúceho súdu v trvaní jedného roka.

16. Ústavný súd pripomína, že základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť aj v trestnom konaní taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty strán. Táto povinnosť súdu je implicitne obsiahnutá aj v § 1 a § 2 ods. 7 Trestného poriadku (III. ÚS 376/2022, III. ÚS 61/2023).

17. Určitú mieru nesústredenosti v postupe okresného súdu možno konštatovať i pri doručovaní trestného rozkazu z 24. júla 2020 a obžaloby (fikciou doručenia 24. augusta 2020 a opakovane do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Ilave pokynom sudcu z 25. októbra 2021), keďže doručenka sa v súdnom spise nenachádzala. Nová zákonná sudkyňa tak pristúpila k doručovaniu predvolania na hlavné pojednávanie určené na 7. marec 2023 a opakovane doručovala sťažovateľovi aj obžalobu, trestný rozkaz a výzvu sťažovateľovi podľa § 240 Trestného poriadku (pokyn zákonnej sudkyne z 23. februára 2023, pozn.). Komplikovanosť doručovania písomností sťažovateľovi s ohľadom na to, že nepreberal zásielky na ním uvedenej adrese, resp. súdu nebol známy jeho pobyt, sťažil postup súdu pri vyhodnotení, či sú preukázateľne splnené procesné podmienky k vykonaniu hlavného pojednávania.

18. Ústavný súd po vyhodnotení všetkých troch kritérií, berúc do úvahy celý doterajší priebeh trestného konania, konštatuje, že doterajším postupom okresného súdu došlo v namietanom konaní k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Príkaz konať a primerané finančné zadost'učinenie

19. Hoci trestná vec sťažovateľa nie je právoplatne skončená, ústavný súd nedoplnil sťažovateľovu ochranu aj o uloženie príkazu vo veci konať bez zbytočných prieťahov podľa čl. 127 ods. 2 ústavy

v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, pretože sťažovateľ sa tejto ochrany v ústavnej sťažnosti nedomáhal (pozri § 45 zákona o ústavnom súde).

20. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

21. Sťažovateľ žiadal priznanie finančného zadosťučinenia 10 000 eur, ktoré žiadnym spôsobom neodôvodnil.

22. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (I. ÚS 15/02, III. ÚS 10/02, III. ÚS 17/02, I. ÚS 257/08, III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 64/2020, tiež Zongorová proti Slovenskej republike z 19. 1. 2010, sťažnosť č. 28923/06 a Ďurech a ďalší proti Slovenskej republike zo 7. 7. 2009, sťažnosť č. 42561/04).

23. Ústavný súd pri rozhodovaní o (ne)priznaní primeraného finančného zadosťučinenia prihliadol na priebeh napadnutého konania a jeho aktuálny stav, správanie sťažovateľa, mieru jeho právnej neistoty (aj s ohľadom na počet trestných konaní vedených proti jeho osobe), ako aj závažnosť zásahu do jeho základných práv. V okolnostiach konkrétnej veci podrobne analyzovaných v predchádzajúcich bodoch tohto nálezu mal konštatovanie porušenia označených práv postupom okresného súdu za postačujúce a s ohľadom na postoj sťažovateľa k prejednávanej veci, ako aj obsah ústavnej sťažnosti, nepovažoval za spravodlivé priznať mu aj primerané finančné zadosťučinenie, navyše, keď sťažovateľ túto svoju požiadavku ani nijako neodôvodnil. Preto v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 2 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

24. Sťažovateľ si petite ústavnej sťažnosti uplatnil náhradu trov konania pred ústavným súdom 913,67 eur.

25. V zmysle § 73 zákona o ústavnom súde účastník konania na ústavnom súde v zásade sám znáša trovy takého konania a len v odôvodnených (i) prípadoch ústavný súd môže (ii) podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Zákon o ústavnom súde nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako je to v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesoch (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd teda disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 357/2021, I. ÚS 418/2022).

26. Posúdiac obsah ústavnej sťažnosti, ktorý bol do značnej miery zavádzajúci a nezodpovedal faktom vyplývajúcim z príslušného spisového materiálu, zohľadniac aj len čiastočný úspech

sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd rozhodol v tomto prípade náhradu trov konania sťažovateľovi nepriznať (bod 3 výroku tohto nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. apríla 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu